

Judikát NS 21 Cdo 4481/2014

Právní věta:	Odměna za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu, která je nenárokovou (fakultativní) složkou platu zaměstnance zaměstnavatele uvedeného v ustanovení § 109 odst. 3 zák. práce, se v důsledku rozhodnutí zaměstnavatele o jejím přiznání stává složkou platu nárokovou (obligatorní). Předstírá-li zaměstnavatel uvedený v ustanovení § 109 odst. 3 zák. práce v rozhodnutí o přiznání odměny zaměstnanci podle ustanovení § 134 zák. práce, že mu tuto odměnu přiznává za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu, aby tak zastřel skutečný důvod udělení odměny, se kterým pracovní právní předpisy možnost přiznání odměny zaměstnanci uvedeného zaměstnavatele nespojují, je takové rozhodnutí o přiznání odměny neplatné, a právo zaměstnance na odměnu proto nemůže založit.
Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	02/23/2016
Spisová značka:	21 Cdo 4481/2014
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2016:21.CDO.4481.2014.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Mzda (a jiné obdobné příjmy)
Dotčené předpisy:	§ 109 odst. 3 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 31.12.2010 § 134 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 31.12.2010 § 18 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 31.12.2010 § 37 odst. 1 obč. zák. ve znění do 22.02.2011 § 41a odst. 1,2 obč. zák. ve znění do 22.02.2011 § 39 obč. zák. ve znění do 22.02.2011
Kategorie rozhodnutí:	A
Publikováno ve sbírce pod číslem:	27 / 2017

21 Cdo 4481/2014

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Doležalky a soudců JUDr. Mojmíra Putny a JUDr. Ljubomíra Drápala v právní věci žalobce Ing. L. F., zastoupeného JUDr. Zdeňkem Holáskem, advokátem se sídlem v Jablonci nad Nisou, 28. října č. 2073/31, proti žalovanému STATUTÁRNÍMU MĚSTU LIBEREC se sídlem magistrátu v Liberci I – Starém Městě, nám. Dr. E. Beneše č. 1/1, IČO 00262978, zastoupenému Mgr. Lukášem Votrubou, advokátem se sídlem v Liberci IV - Perštýně, Moskevská č. 637/6, o 250.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 15 C 44/2011, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 13. listopadu 2013 č. j. 30 Co 238/2013-145, opravenému usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 6. března 2014 č. j. 30 Co 238/2013-155, takto:

Rozsudek krajského soudu opravený usnesením ze dne 6. března 2014 č. j. 30 Co 238/2013-155 se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou podanou u Okresního soudu v Liberci dne 9. 3. 2011 domáhal, aby mu žalovaný zaplatil 250.000,- Kč s úrokem z prodlení od 11. 12. 2010 „vždy v aktuální výši repo sazby stanovené Českou národní bankou platné pro první den příslušného kalendářního pololetí zvýšené o 7 procentních bodů“ do zaplacení. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že u žalovaného pracoval na základě pracovní smlouvy do 30. 11. 2010, kdy pracovní poměr skončil na základě dohody o jeho rozvázání ze dne 16. 11. 2010, že mu byla na návrh bývalého primátora žalovaného Ing. J. K. rozhodnutím ze dne 22. 11. 2011 (správně 2010) poskytnuta žalovaným „zastoupeným“ tajemníkem Magistrátu města Liberec odměna ve výši 250.000,- Kč za mimořádné

pracovní výsledky, která měla být vyplacena ve výplatním termínu za měsíc listopad 2010, tj. dne 10. 12. 2010, a že odměnu v tomto termínu neobdržel. Poté, co dopisem ze dne 20. 12. 2010 vyzval žalovaného k zaplacení dlužné částky, mu žalovaný dopisem ze dne 17. 1. 2011 sdělil, že rozhodnutím ze dne 6. 12. 2010 byl pozastaven výkon usnesení rady města č. 690/2010 schvalujícího odměny a že následně rada města usnesením č. 734/2010 ze dne 8. 12. 2010 toto usnesení zrušila, a že mu proto nemůže být odměna vyplacena. Žalobce má za to, že jednou řádně přiznaná odměna, která je jinak nenárokovou složkou mzdy, se stala poté, co byla přiznána podle „Pravidel pro poskytování odměn na základě usnesení rady města č. 621/08 ze dne 4. 11. 2008“, a poté, co byl žalobce s přiznáním a poskytnutím odměny seznámen osobně dne 22. 11. 2010, „nárokovým platem“ bez ohledu na pozdější zrušení usnesení, kterým byly odměny přiznány a schváleny, radou města.

Okresní soud v Liberci rozsudkem ze dne 11. 12. 2012 č. j. 15 C 44/2011-108 uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 250.000,- Kč s úrokem z prodlení od 11. 12. 2010 „vždy v aktuální výši reposity stanovené ČNB, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí zvýšeného o 7 % bodů“ do zaplacení a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 63.248,80 Kč k rukám advokáta JUDr. Zdeňka Holáška. Vycházel ze zjištění, že žalobci, jehož pracovní poměr k žalovanému skončil dohodou dne 30. 11. 2010, měla být na základě listiny ze dne 22. 11. 2010 ve výplatním termínu za měsíc listopad 2010, tj. dne 10. 12. 2010, poskytnuta odměna ve výši 250.000,- Kč navržená primátorem žalovaného Ing. J. K. a schválená tajemníkem Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř., že rozhodnutí o poskytnutí této odměny předcházely návrh usnesení ze dne 18. 11. 2010 předložený tajemníkem Magistrátu města Liberec radě města, podle něhož s vedoucími odbory, kteří se vzdali funkce ke dni 20. 11. 2010 a mezi něž patřil i žalobce, bude projednán návrh na co nejrychlejší ukončení pracovního poměru a „pro zvýšení motivace při předání agendy a předejití případným pracovním problémům“ bude ukončení pracovního poměru spojeno s celkovým vyhodnocením činnosti a mimořádných úkolů a s vyplacením mimořádné odměny ve výši pětinašobku „deketového“ platu, která je „podstatně nižší“ než „zákonné nároky při případném skončení pracovního poměru pro nadbytečnost“, že Rada města Liberec tento návrh usnesením č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010 schválila, že nový primátor žalovaného Mgr. J. K. rozhodnutím ze dne 6. 12. 2010 pozastavil výkon tohoto usnesení a uložil Miroslavu Křepelovi pověřenému zastupováním funkce tajemníka Magistrátu města Liberec nevyplatit zaměstnancům žalovaného, kteří skončili pracovní poměr ke dni 30. 11. 2010, odměny ve výši navržené dne 22. 11. 2010 z důvodu „způsobu předání jednotlivých úseků novému vedení města, způsobu ukončení pracovního poměru dohodou s důvody na straně pracovníka a bez požadavku zaměstnavatele“ a z důvodu výše navržených odměn pohybuje se v rozmezí 100.000 – 300.000 Kč s ohledem na hospodárné zacházení s prostředky obce a zásadu přiměřenosti při poskytování odměn jednotlivým zaměstnancům, a že Rada města Liberec na svém prvním zasedání konaném dne 18. 12. 2010 k návrhu primátora usnesením č. 734/2010 zrušila usnesení Rady města Liberec č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010 a schválila rozhodnutí primátora žalovaného ze dne 6. 12. 2010 nevyplatit zaměstnancům žalovaného, kteří skončili pracovní poměr ke dni 30. 11. 2010, odměny ve výši navržené dne 22. 11. 2010 tehdejší primátorem Ing. J. K. a schválené tehdejší tajemníkem Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř. Soud prvního stupně dovodil, že odměna byla žalobci přiznána v souladu se směrnicí tajemníka č. 14 T, která připouští poskytnutí odměny zaměstnanci i v případě ukončení pracovního poměru dohodou a která neupravuje zrušení (odebrání) již jednou vzniklého nároku na odměnu, že rozhodnutí o poskytnutí odměny obsahuje v souladu s ustanovením § 134 zákoníku práce „stručné pojmenování důvodů“ pro poskytnutí odměny, že o odměně rozhodla oprávněná osoba (tajemník Magistrátu města Liberec) a že vyplacení odměny dovozovala i „finanční situace města“. Dospěl k závěru, že dosud nenároková složka platu žalobce se stala složkou nárokovou poté, co žalovaný rozhodl usnesením rady č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010 o vyplacení mimořádné odměny žalobci a co byl žalobce seznámen s rozhodnutím o poskytnutí odměny ze dne 22. 11. 2010, a to bez ohledu na skutečnost, že usnesením rady č. 734/2010 ze dne 8. 12. 2010 bylo zrušeno usnesení rady č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010 a bylo jím schváleno rozhodnutí primátora žalovaného ze dne 6. 12. 2010 nevyplatit některým zaměstnancům včetně žalobce navržené odměny. Uzavřel, že ze strany žalovaného šlo o „diskriminační postup týkající se výlučně těch zaměstnanců, kteří rozvázali pracovní poměr dohodou k 30. 11. 2010 ve snaze postihnout výlučně jen ty zaměstnance, kteří odešli v době, kdy odcházelo bývalé vedení města, z důvodů, které byly výlučně jejich vlastními důvody, což platí i o žalobci“.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 13. 11. 2013 č. j. 30 Co 238/2013-145 opraveným usnesením ze dne 6. 3. 2014 č. j. 30 Co 238/2013-155 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 58.080,- Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení 35.732,- Kč, oboje k rukám advokáta Mgr. Lukáše Votruby. Dovodil, že podle ustanovení § 134 zákoníku práce, které je třeba na posuzovanou věc použít, neboť žalobce byl zaměstnancem územního samosprávného celku ve smyslu ustanovení § 109 odst. 3 zákoníku práce, lze poskytnout zaměstnanci odměnu za současného splnění dvou předpokladů; prvním z nich je, že zaměstnanec splnil mimořádný nebo zvlášť významný pracovní úkol, aniž by šlo o běžné plnění pracovních úkolů, a druhým je rozhodnutí zaměstnavatele o poskytnutí odměny, která se v důsledku tohoto rozhodnutí stává nárokovou složkou platu zaměstnance. Uvedl, že vymezení mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu splněného zaměstnancem je „plně v kompetenci“ zaměstnavatele a že mimořádný pracovní úkol nemusí být spojen s mimořádným úsilím či mimořádnou snahou zaměstnance, neboť podstatným je pouze to, zda takový úkol byl splněn. Shledal, že ani jeden z důvodů uvedených v rozhodnutí o poskytnutí odměny žalobci ze dne 22. 11. 2010 nelze považovat za splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu, neboť žalobce byl odměněn pouze za „soustavnou činnost“ za delší časové období, za plnění pracovních úkolů v postavení vedoucího odboru technické správy veřejného majetku, za svůj „výjimečný přístup“ a za „vstřícný postup poté, kdy se vedoucí funkce vzdal“. Dospěl k závěru, že žalovaný svým rozhodnutím o poskytnutí odměny vybočil z „mezí“ ustanovení § 134 zákoníku práce a že přiznal žalobci odměnu neoprávněně, neboť „neplatí zjednodušená úvaha soudu prvního stupně, že stačí samotné rozhodnutí o odměně, které již zakládá oprávněný nárok“. Uzavřel, že „úvaha ohledně úspory finančních prostředků“ v souvislosti s případným rozvázáním pracovního poměru žalobce v budoucnu ve spojení s důvodovou zprávou schválenou usnesením Rady města Liberec č. 690/2010 dne 18. 11. 2010 „naznačuje“, že „smyslem celého rozhodnutí o odměně bylo vyčerpat zbylé finanční prostředky při odchodu dosavadní politické reprezentace z vedoucích pozic u žalovaného“ a že odměna představuje „ocenění mimořádné píle jako přilepšení k platu“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítá, že byly naplněny podmínky ustanovení § 134 zákoníku práce pro poskytnutí odměny, neboť je na zaměstnavateli, jak „konkrétně případně nekonkrétně a tudíž obecně“ stanoví předpoklady pro poskytnutí odměny jako „a priori“ nenárokové složky mzdy, která se v důsledku rozhodnutí zaměstnavatele o jejím přiznání stala složkou nárokovou, že písemný úkon, kterým je zaměstnanec seznámen s přiznáním odměny, je již jen úkonem deklaratorní povahy, že zákoník práce neupravuje „zrušení“ již jednou vzniklého nároku na mzdu, že zrušení, odebrání nebo odnětí poskytnuté odměny neupravovala ani směrnice tajemníka žalovaného č. 14 T a že zaměstnanec je „vždy v poněkud specifickém, podřízeném a do značné míry nerovném poměru k zaměstnavateli“ a je proto nutné v zájmu jeho právní jistoty, aby nebylo odnímáno to, co bylo „jednou rozhodnuto a poskytnuto“. Dovolatel má za to, že „soudu nepřísluší v řízeních posuzovat možnou motivaci politických

reprezentací", neboť tyto otázky „nemají žádnou právní relevanci a je třeba se zabývat pouze sférou práva a jeho norem". Ve vztahu k výrokům o nákladech řízení namítal, že žalovaný je statutárním městem, které má zřízen „odbor právní a veřejných zakázek" personálně vybavený osobami s právníkem vzděláním, že tento běžný pracovněprávní spor může žalovaný „zvládnout svým odborným aparátem s právníkem vzděláním bez nutnosti najmout si advokáta", a že proto měl soud postupovat podle ustanovení § 150 občanského soudního řádu a náklady řízení žalovanému neměl přiznat, neboť jsou dány podmínky hodné zvláštního zřetele. Žalobce navrhl, aby dovolací soud změnil rozsudek odvolacího soudu tak, že rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku o věci samé potvrzuje, a aby mu přiznal náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Žalovaný navrhl, aby dovolací soud dovolání žalobce odmítl, neboť dovolatel nevynechal dovolací důvod v souladu s ustanovením § 237 občanského soudního řádu a odkázal na judikaturu dovolacího soudu, která „nezohledňuje situaci, kdy žalovaným byla veřejnoprávní korporace, která hospodář s veřejnými prostředky". Žalovaný se plně ztotožňuje se závěry odvolacího soudu, který „velmi přesně a precizně" zohlednil skutečnosti, které vyplynuly z dokazování provedeného soudem prvního stupně, jež však tento soud při svém rozhodování pomínil.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř."), neboť řízení v projednávané věci bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, že žalobce, který byl s účinností od 1. 2. 2009 jmenován vedoucím odboru technické správy veřejného majetku Magistrátu města Liberec, se dopisem ze dne 16. 11. 2010 této funkce vzdal a téhož dne uzavřel se žalovaným dohodu o rozvázání pracovního poměru ke dni 30. 11. 2010, že Rada města Liberec svým usnesením č. 690/2010 vydaným na 7. mimořádném zasedání konaném dne 18. 11. 2010 schválila postup, že „ukončení pracovního poměru vedoucích pracovníků bude spojeno s celkovým vyhodnocením činnosti a mimořádných úkolů a s vyplacením mimořádné odměny (při kladném a řádném předání agendy) ve výši pětinašobku dekretového platu, což je podstatně nižší částka, než zákonné nároky při případném pozdějším skončení pracovního poměru pro nadbytečnost", že dne 22. 11. 2010 bylo na návrh primátora žalovaného Ing. J. K. schváleno tajemníkem Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř. rozhodnuto o poskytnutí odměny žalobci ve výši 250.000,- Kč, která měla být vyplacena ve výplatním termínu za měsíc listopad 2010, tj. dne 10. 12. 2010, a která byla žalobci poskytnuta za jeho „mimořádné a vynikající pracovní výsledky při komplexním zajišťování plnění jmenovitých i operativních úkolů na odboru technické správy veřejného majetku ukládaných orgány města a jeho funkcionáři v období od ledna do listopadu 2010", za „mimořádný osobní přínos při realizaci významných úsporných opatření na odboru technické správy veřejného majetku v souvislosti s redukcí provozních výdajů odboru magistrátu v roce 2010", za „mimořádné pracovní úsilí při zajišťování náročných úkolů v souvislosti s péčí Statutárního města Liberec o komunikace, veřejné osvětlení, mostní konstrukce, dopravní značení, veřejnou zeleň a při řízení akcí investičního charakteru" a za „osobní iniciativu se vstřícným přístupem ke včasnému předání funkce vedoucího odboru technické správy veřejného majetku a s tím spojenou úsporu provozních nákladů úřadu v případě budoucího skončení pracovního poměru podle § 52 písm. c) zákoníku práce (včetně odstupného a odměny podle kolektivní smlouvy při zkrácení výpovědní doby zaměstnanec)". Nový primátor žalovaného Mgr. J. K. rozhodnutím ze dne 6. 12. 2010 pozastavil výkon usnesení Rady města Liberec č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010 a uložil M. K. pověřenému zastupováním funkce tajemníka Magistrátu města Liberec nevyplatit zaměstnancům žalovaného, kteří skončili pracovní poměr ke dni 30. 11. 2010, odměny ve výši navržené dne 22. 11. 2010 z důvodu způsobu předání jednotlivých úseků novému vedení města, způsobu ukončení pracovního poměru dohodou „s důvody na straně pracovníka a bez požadavku zaměstnavatele" a zejména z důvodu výše navržených odměn pohybujících se u jednotlivých zaměstnanců v rozmezí 100.000 – 300.000 Kč s ohledem na celkovou finanční situaci města, hospodárné zacházení s prostředky obce a zásadu přiměřenosti při poskytování odměn jednotlivým zaměstnancům. Rada města Liberec dne 18. 12. 2010 k návrhu primátora usnesením č. 734/2010 zrušila usnesení Rady města Liberec č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010 a schválila rozhodnutí primátora žalovaného ze dne 6. 12. 2010 nevyplatit zaměstnancům žalovaného, kteří skončili pracovní poměr ke dni 30. 11. 2010, odměny ve výši navržené dne 22. 11. 2010 tehdejší primátorem Ing. J. K. a schválené tehdejší tajemníkem Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř.

Za tohoto skutkového stavu závisí napadený rozsudek odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky hmotného práva, za jakých podmínek vzniká zaměstnanci, jehož zaměstnavatelem je územní samosprávný celek, nárok na odměnu poskytovanou zaměstnavatelem podle ustanovení § 134 zákoníku práce. Protože tato právní otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání žalobce je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že se žalobce domáhá odměny, která mu byla přiznána rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 11. 2010 – posuzovat podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 286/2009 Sb., č. 320/2009 Sb. a č. 326/2009 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 12. 2010 (dále jen „zák. práce"), a subsidiárně též (srov. nález Ústavního soudu č. 116/2008 Sb.) podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákonů č. 58/1969 Sb., č. 131/1982 Sb., č. 94/1988 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 87/1990 Sb., č. 105/1990 Sb., č. 116/1990 Sb., č. 87/1991 Sb., č. 509/1991 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 267/1994 Sb., č. 104/1995 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 89/1996 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 227/1997 Sb., č. 91/1998 Sb., č. 165/1998

Sb., č. 159/1999 Sb., č. 363/1999 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 103/2000 Sb., č. 227/2000 Sb., č. 367/2000 Sb., č. 229/2001 Sb., č. 317/2001 Sb., č. 501/2001 Sb., č. 125/2002 Sb., č. 135/2002 Sb., č. 136/2002 Sb. a č. 320/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 476/2002 Sb., zákonů č. 88/2003 Sb., č. 37/2004 Sb., č. 47/2004 Sb., č. 480/2004 Sb. a č. 554/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 278/2004 Sb. a zákonů č. 359/2005 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 107/2006 Sb., č. 115/2006 Sb., č. 160/2006 Sb., č. 264/2006 Sb., č. 315/2006 Sb., č. 443/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 230/2008 Sb. č. 306/2008 Sb., č. 384/2008 Sb., č. 215/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 285/2009 Sb. a č. 155/2010 Sb., tedy podle občanského zákoníku ve znění účinném do 22. 2. 2011 (dále jen „obč. zák.“).

Zaměstnanci, jehož zaměstnavatelem je stát, územní samosprávný celek, státní fond, příspěvková organizace, jejíž náklady na platy a odměny za pracovní pohotovost jsou plně zabezpečovány z příspěvku na provoz poskytovaného z rozpočtu zřizovatele nebo z úhrad podle zvláštních právních předpisů, školská právnická osoba zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí podle školského zákona, nebo veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení, přísluší za vykonanou práci plat, který se poskytuje podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, podle obtížnosti pracovních podmínek, podle pracovní výkonnosti a dosahovaných pracovních výsledků (srov. § 109 odst. 1, 3 a 4 zák. práce). Plat určuje zaměstnavatel zaměstnanci podle zákoníku práce, nařízení vlády vydaného k jeho provedení podle § 111 odst. 2, § 112 odst. 2, § 123 odst. 6, § 128 odst. 2 a § 129 odst. 2 a v jejich mezích podle kolektivní smlouvy, popřípadě vnitřního předpisu; plat není možné určit jiným způsobem, v jiném složení a jiné výši, než stanoví zákoník práce a právní předpisy vydané k jeho provedení, nestanoví-li zvláštní zákon jinak (srov. § 122 odst. 1 zák. práce a nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů). Jednotlivé složky platu jsou upraveny v ustanoveních § 123-135 zák. práce.

Podle ustanovení § 134 zák. práce za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu může zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci odměnu.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že odměna je nenárokovou složkou platu (srov. dikci „může ... poskytnout“), která je určena zejména k motivaci zaměstnanců, a že podmínkou pro její poskytnutí je úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu zaměstnancem; z jiných důvodů zaměstnavatel nemůže zaměstnanci odměnu udělit. Posouzení významu pracovního úkolu zaměstnance (zejména ve vztahu k jeho běžným pracovním úkolům a obvyklosti podmínek, za kterých jsou vykonávány) a úspěšnosti jeho splnění z hlediska předpokladů pro poskytnutí odměny přísluší výlučně zaměstnavateli; pouze na jeho rozhodnutí záleží, který z úkolů plněných zaměstnancem při výkonu jeho pracovní činnosti bude považovat za mimořádný nebo zvlášť významný a zda byl tento pracovní úkol úspěšně splněn.

Vzhledem k tomu, že odměna je, jak bylo uvedeno výše, nenárokovou složkou platu, vzniká na ni zaměstnanci nárok - bez ohledu na splnění dalších předpokladů pro její poskytnutí uvedených v ustanovení § 134 zák. práce - až na základě zvláštního rozhodnutí zaměstnavatele o jejím přiznání. Tímto rozhodnutím (kdy a zda je učiní, záleží jen na úvaze zaměstnavatele) ztrácí odměna svou nenárokovou (fakultativní) povahu a zaměstnavatel je povinen tuto složku platu zaměstnanci vyplatit, neboť jsou splněny všechny podmínky pro její poskytnutí.

Nejvyšší soud České republiky proto dospěl k závěru, že odměna za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu, která je nenárokovou (fakultativní) složkou platu zaměstnance zaměstnavatele uvedeného v ustanovení § 109 odst. 3 zák. práce, se v důsledku rozhodnutí zaměstnavatele o jejím přiznání stává složkou platu nárokovou (obligatorní).

Rozhodnutí zaměstnavatele o přiznání odměny zaměstnanci podle ustanovení § 134 zák. práce je právním úkonem, který je projevem vůle směřujícím zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují (§ 18 zák. práce, § 34 obč. zák.). Právní úkon, který nebyl učiněn svobodně, vážně, určitě nebo srozumitelně, je neplatný (§ 18 zák. práce, § 37 odst. 1 obč. zák.). Z uvedeného plyne, že právní úkon učiněný účastníkem pracovněprávního nebo občanskoprávního vztahu je platný, jen jestliže vůle účastníka byla svobodná a vážná a jestliže byla projevena určitě a srozumitelně. O nedostatek vážnosti vůle jde tam, kde účastník učinil právní úkon v žertu, „naoko“ nebo za jiných podobných okolností, z nichž bylo zřejmé, že ve skutečnosti nechtěl způsobit takové právní následky, které jsou podle právních předpisů s konkrétním projevem vůle spojeny. Má-li být právním úkonem učiněným „naoko“ (simulovaným právním úkonem) zastřen jiný právní úkon (disimulovaný právní úkon), je předstíraný (simulovaný) právní úkon neplatný (srov. § 18 zák. práce a § 41a odst. 2 obč. zák.). Splňuje-li však tento právní úkon současně náležitosti disimulovaného právního úkonu, je platný - za podmínky, že svým obsahem nebo účelem neodporuje zákonu ani jej neobchází a že se ani nepříčí dobrým mravům (§ 18 zák. práce, § 39 obč. zák.) - disimulovaný právní úkon (srov. § 18 zák. práce a § 41a odst. 1 obč. zák.).

Z uvedeného vyplývá, že, předstírá-li zaměstnavatel uvedený v ustanovení § 109 odst. 3 zák. práce v rozhodnutí o přiznání odměny zaměstnanci podle ustanovení § 134 zák. práce, že mu tuto odměnu přiznává za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu, aby tak zastřel skutečný důvod udělení odměny, se kterým pracovněprávní předpisy možnost přiznání odměny zaměstnanci uvedeného zaměstnavatele nespojují, je takové rozhodnutí o přiznání odměny pro nedostatek vážnosti vůle zaměstnavatele a pro rozpor se zákonem neplatné a právo zaměstnance na odměnu proto nemůže založit.

V projednávané věci žalovaný, který je územním samosprávným celkem, a tedy zaměstnavatelem uvedeným v ustanovení § 109 odst. 3 písm. b) zák. práce, jehož jménem jednal tajemník Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř., rozhodl dne 22. 11. 2010 o poskytnutí odměny žalobci podle ustanovení § 134 zák. práce ve výši 250.000,- Kč za jeho „mimořádné a vynikající pracovní výsledky při komplexním zajišťování plnění jmenovitých i operativních úkolů na odboru technické správy veřejného majetku“ ukládaných orgány Statutárního města Liberec a jeho funkcionáři v období od ledna do listopadu 2010, za „mimořádný osobní přínos při realizaci významných úsporných opatření na odboru technické správy veřejného majetku v souvislosti s redukcí provozních výdajů“ odboru Magistrátu města Liberec v roce 2010, za „mimořádné pracovní úsilí při zajišťování náročných úkolů v souvislosti s péčí Statutárního města Liberec o komunikace, veřejné osvětlení, mostní konstrukce, dopravní značení, veřejnou zeleň a při řízení akcí investičního charakteru“ a za „osobní iniciativu se vstřícným přístupem ke včasnému předání funkce vedoucího odboru technické správy veřejného majetku a s tím spojenou úsporu provozních nákladů úřadu v případě budoucího skončení pracovního poměru podle § 52 písm. c) zákoníku práce“.

Za předpokladu, že odměna byla žalobci poskytnuta vskutku z důvodů uvedených v rozhodnutí ze dne 22. 11. 2010, stala by se v důsledku uvedeného

rozhodnutí žalovaného – jak vyplývá z výše uvedeného - nárokovou (obligatorní) složkou platu žalobce, jejíž zaplacení by se mohl po žalovaném domáhat u soudu. Na tomto závěru by nemohla nic změnit ani okolnost, že Rada města Liberec dne 18. 12. 2010 na návrh primátora zrušila usnesení Rady města Liberec č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010, kterým byl schválen postup, že „ukončení pracovního poměru vedoucích pracovníků bude spojeno s celkovým vyhodnocením činnosti a mimořádných úkolů a s vyplacením mimořádné odměny (při kladném a řádném předání agendy) ve výši pětinasobku deketového platu“, a schválila rozhodnutí primátora žalovaného ze dne 6. 12. 2010 nevyplatit zaměstnancům žalovaného, kteří skončili pracovní poměr ke dni 30. 11. 2010, odměny ve výši navržené dne 22. 11. 2010 tehdeším primátorem Ing. J. K. a schválené tehdeším tajemníkem Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř., neboť pro vznik nároku žalobce na odměnu bylo určující rozhodnutí tajemníka Magistrátu města Liberec JUDr. M. Ř., který vůči zaměstnancům žalovaného zařazeným do jeho magistrátu plnil úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele [srov. § 110 odst. 4 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů], a nikoli usnesení Rady města Liberec č. 690/2010 ze dne 18. 11. 2010, a takto vzniklý nárok žalobce ani nemohl zaniknout pozdějším rozhodnutím primátora a Rady města Liberec, že odměna nebude vyplacena.

Tím, zda pracovní úkoly, v souvislosti s jejichž plněním byla odměna žalobci podle rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2010 poskytnuta, skutečně představovaly mimořádné nebo zvlášť významné pracovní úkoly žalobce (zejména ve vztahu k jeho běžným pracovním úkolům) a zda je žalobce vskutku úspěšně splnil, nebylo důvodu se v projednávané věci zabývat, neboť posouzení významu pracovních úkolů žalobce a úspěšnosti jejich splnění z hlediska předpokladů pro poskytnutí odměny podle ustanovení § 134 zák. práce příslušelo – jak plyne z výše uvedeného - výlučně žalovanému a soud není oprávněn toto jeho posouzení [stejně jako to, zda žalovaný v souvislosti s poskytnutím odměny žalobci v uvedené výši nakládal hospodárně s prostředky na platy zaměstnanců (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2011 sp. zn. 21 Cdo 2545/2010)] přezkoumávat. Z hlediska práva žalobce na odměnu není významné ani to, že pracovní úkoly, v souvislosti s jejichž plněním byla odměna žalobci poskytnuta, nejsou v rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2010 výslovně charakterizovány – slovy zákona - jako „mimořádné“ nebo „zvlášť významné“, neboť takovou právní kvalifikaci důvodu poskytnutí odměny zaměstnanci v rozhodnutí zaměstnavatele o jejím přiznání pracovní právní předpisy nevyžadují, nehledě k tomu, že ji v rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2010 dostatečně vystihuje odkaz na ustanovení § 134 zák. práce.

Za uvedených okolností by žalobci nevzniklo právo na odměnu přiznanou mu rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 11. 2010 tehdy, jestliže by žalovaný v tomto rozhodnutí jen předstíral, že odměnu žalobci přiznává za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu, aby tak zastřel skutečný důvod udělení odměny, se kterým pracovní právní předpisy možnost přiznání odměny zaměstnanci zaměstnavatele uvedeného v ustanovení § 109 odst. 3 zák. práce nespojují, neboť takové rozhodnutí o přiznání odměny by bylo – jak vyplývá z výše uvedeného - neplatné a právo žalobce na odměnu by proto nemohlo založit. Vzhledem k tomu, že odvolací soud se věcí z hlediska tohoto právního posouzení nezabýval (přestože shledal, že „úvaha ohledně úspory finančních prostředků“ v souvislosti s případným rozvázáním pracovního poměru žalobce v budoucnu obsažená v rozhodnutí žalovaného o poskytnutí odměny žalobci ze dne 22. 11. 2010 ve spojení s důvodovou zprávou schválenou usnesením Rady města Liberec č. 690/2010 dne 18. 11. 2010 „naznačuje“, že „smyslem celého rozhodnutí o odměně bylo vyčerpat zbylé finanční prostředky při odchodu dosavadní politické reprezentace z vedoucích pozic u žalovaného“), je jeho závěr, že odměna přiznaná žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 11. 2010 žalobci nepřisluší, předčasný, a tedy nesprávný.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný. Protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud České republiky tento rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc vrátil odvolacímu soudu (Krajskému soudu v Ústí nad Labem) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 226 odst. 1 a § 243g odst. 1 část první věty za středníkem a věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 23. února 2016

JUDr. Jiří Doležilek

předseda senátu

www.nsoud.cz